



### **Over Het Nationaal Gesprek Over Vrijheid**

Vrijheid is van levensbelang. Maar hoe vrij zijn we in een land dat geen oplossingen biedt voor het toeslagenschandaal, een woningcrisis en een oorlog op Europees grondgebied? Vrijheden beschermen vereist gedeelde waarden. Tegelijkertijd gedijt vrijheid ook bij meningsverschillen, bij frictie tussen de ideeën van de één en de ander. En dus bij het voeren van goede gesprekken.

Het Nationaal Gesprek over Vrijheid (NGOV) is een gesprek tussen studenten van het middelbaar beroepsonderwijs en bestuurlijk Nederland over burgerschap en democratie. In wat voor maatschappij willen we leven en hoe werken we hier samen naartoe?

### **De spreker uitkiezen**

Het Nationaal Gesprek over Vrijheid kan met veel inspirerende sprekers gevoerd worden. De spreker is altijd iemand die een sleutelrol vervult binnen de Nederlandse democratie. Denk hierbij aan: politici, bestuurders, topambtenaren, CEO's, mediamagnaten en prominente wetenschappers. Zo hebben wij in het verleden onder anderen Khadija Arib, André Kuipers en Frans Timmermans te gast gehad. Na overleg met de school, komt de programmamaker van De Balie met een aantal voorstellen wat betreft sprekers. Wanneer de school akkoord is met het lijstje voorgestelde sprekers, begint De Balie met het versturen van uitnodigingen. Hierbij is het wel belangrijk om in het achterhoofd te houden dat we onze uiterste best doen de eerste keuze binnen te halen, maar dat dat niet altijd lukt.

### **Het programma**

#### *1-op-1 interview*

Na een korte introductie, gaat een ervaren moderator van De Balie met de spreker in gesprek over zijn/haar persoonlijke betrokkenheid bij het concreet verwezenlijken, beschermen en mogelijk maken van de (grondwettelijke) vrijheden. Met andere woorden: wat betekent vrijheid voor de spreker op een persoonlijk level, en wat is de

rol van vrijheid binnen diens functie? De moderator zal hierbij vragen om concrete voorbeelden en ervaringen, zodat het thema vrijheid minder abstract en levendiger wordt. Indien relevant zal de moderator ook voorbeelden uit de actualiteit aanhalen.

### *Vragen en stellingen*

Daarna is het tijd voor het gesprek, wederom onder leiding van de moderator. In een voorbereidende les voorafgaand aan het programma worden de studenten gevraagd om vragen en stellingen te bedenken over vrijheid, grondrechten, democratie en burgerschap. Op deze manier gaan ze voorbereid het gesprek in. In overleg met De Balie en de school kan het gesprek breed ingestoken worden of kan er gefocust worden op een specifiek thema zoals vrijheid van meningsuiting, discriminatie, de Tweede Wereldoorlog, de coronacrisis, of een thema binnen de actualiteit. Belangrijk is dat de studenten een agenderende rol krijgen in deze keuze: *waar willen zij het graag over hebben? Welke thema's met betrekking tot vrijheid vinden zij belangrijk?*

Voorafgaand aan het Nationaal Gesprek over Vrijheid worden er een aantal vragen en stellingen uitgekozen, die als basis van het gesprek zullen dienen. De uitgekozen vragen en stellingen worden tijdens het programma ingeleid door de student die deze heeft bedacht. Hij of zij vertelt iets over de stelling en legt zijn/haar positie uit. Vervolgens wordt de spreker gevraagd te reageren op de stelling. Daarna vraagt de moderator ook een aantal andere studenten om hun mening en hoe ze naar het verhaal van de spreker luisteren (en vice versa). De moderator zorgt ervoor dat er een mooi dialoog tussen spreker en studenten op gang komt.

### **Vorbereiding studenten**

Een goede voorbereiding is het halve werk. Onze ervaring leert dat hoe beter de studenten voorbereid zijn, des te leuker en interessanter het gesprek. Wij vragen daarom aan scholen een voorbereidende les te wijden aan het Nationaal Gesprek over Vrijheid. In deze les vertelt de docent iets over het gesprek, de spreker en worden er vragen en stellingen over vrijheid opgesteld door de studenten. Deze vragen en stellingen zijn erg belangrijk, aangezien ze de basis van het gesprek vormen. De school levert **uiterlijk tien dagen van tevoren** één vraag of stelling per student aan, waaruit De Balie een selectie maakt.

**BELANGRIJK!** bij de vraag of de stelling moet de naam van de student die deze heeft bedacht vermeld worden. De moderator zal namelijk tijdens het programma de studenten vragen om hun eigen vraag of stelling te stellen of toe te lichten. Het is belangrijk dat dit goed gecommuniceerd wordt aan de studenten, zodat zij weten wat er van hen wordt verwacht.

### **Voorbeelden**

Hieronder een aantal voorbeeldvragen en stellingen om een idee te krijgen van wat studenten in het verleden zoal hebben aangeleverd.

### Vragen:

- Persoonlijke vragen (Voelt u zich wel eens beperkt in uw vrijheid? Wat betekent vrijheid voor u? Welke ervaring of gebeurtenis heeft u geholpen om de waarde van vrijheid in te zien?)
- Algemene vragen mbt vrijheid (Waar eindigt vrijheid van meningsuiting en wanneer wordt het strafbaar? Wat kan de overheid doen - los van de grondwet- om de vrijheid van meningsuiting te beschermen? Hoe houden we gevoelige onderwerpen bespreekbaar? Vindt u dat jongeren genoeg te zeggen hebben in de politiek? )
- Vragen gerelateerd aan de ambt (Op welke manier ervaart u beperkingen van uw vrijheid in uw werk als volksvertegenwoordiger? Wat zou u graag willen doen wat eigenlijk niet kan binnen uw werk als volksvertegenwoordiger?)

### Stellingen:

- Op social media mag iedereen zeggen wat hij/zij wil.
- De overheid mag de vrijheden van burgers beperken als zij gevaar lopen.
- Je mag alleen beroep doen op jouw recht op vrijheid van godsdienst als jij het geloof van een ander ook respecteert.
- De leeftijd waarop iemand mag stemmen moet verlaagd worden naar 16 jaar.
- Het is wenselijk dat bedrijven als Twitter en Facebook Trump's account blokkeren als zijn posts aanzetten tot geweld.
- Leerplicht is een inperking op je vrijheid, je moet vrij zijn om te stoppen met school wanneer je wilt.

### Concept draaiboek

Het totale programma duurt een uur en kan eventueel uitgebreid worden met een informeel nagesprek of een borrel.

	Binnenkomst en onthaal spreker	<i>De gastspreker wordt ontvangen.</i>
<b>5 min.</b>	Introductie spreker door moderator	<i>Het gesprek wordt geopend door moderator. Na een korte inleiding introduceert hij/zij de gastspreker.</i>
<b>10 min.</b>	1-op-1 moderator en spreker	<i>Een aantal vragen van de moderator aan de spreker over persoonlijke ervaringen omtrent vrijheid binnen zijn/haar functie.</i>
<b>40 min.</b>	Gesprek tussen spreker en studenten	<i>Een half uur voor de vragen en de stellingen van de studenten.</i>

<b>5 min.</b>	Afronding	<i>Einde gesprek en dankwoord.</i>
<b>30 min.</b>	Uitloop en nagesprek/borrel (optioneel)	<i>Na afloop is er nog ruimte voor een informeel nagesprek tussen alle betrokken partijen. (optioneel)</i>

### *Extra*

Dit is een standaard format, maar er is altijd ruimte voor creativiteit of iets extra's gelange de wensen van de school en de studenten. Zo hebben we in het verleden studenten gehad die korte verhalen, liedjes, raps en gedichten over vrijheid voordroegen. Dit is altijd een welkome toevoeging aan het programma.

### **Opnames**

Sommige edities van het Nationaal Gesprek over Vrijheid worden opgenomen en uitgezonden via de kanalen van De Balie. Ook is de huisfotograaf van De Balie vaak aanwezig. Dit alles uiteraard in overleg met de school en de studenten. De opname en de foto's mogen achteraf ook gebruikt worden door de school.

### **Ondersteuning vanuit De Balie**

De Balie is mede-bedenker en producent van het programma en verzorgt de coördinatie. Ook verzorgt De Balie het format van de gesprekken zodat de studenten en de politieke en sprekers daadwerkelijk een connectie kunnen maken, en met elkaar in gesprek kunnen gaan over vrijheid en actief burgerschap. De Balie zorgt voor goede gespreksleiders zodat dat de gesprekken aantrekkelijk zijn voor de studenten. De Balie coördineert, stimuleert en informeert enerzijds de betrokken scholen zodat de studenten voorbereid de gesprekken ingaan. En anderzijds overlegt en informeert De Balie met de bewindspersonen en hun staf.

De Balie verwacht dat de school voor een geschikte ruimte en de basistechniek zorgt (microfoons inclusief een geluidsinstallatie). Mocht de school hier niet over beschikken, dan kunnen we kijken naar wat er te regelen valt. Ver indien nodig.

### **Contact**

Isabel Sheridan      06 54 32 77 37      [isabel.sheridan@debalie.nl](mailto:isabel.sheridan@debalie.nl)

*Ga voor meer informatie en een compleet overzicht naar onze pagina: [Nationaal Gesprek over Vrijheid - De Balie](#). Hier kunt u ook vorige edities terugkijken.*